

STRAND KOMMUNE

«Du ser det ikke før du tror det»

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

Strand kommune 2022-2026

INNHold

Sammendrag	3
Innledning.....	4
Om handlingsplan mot vold i nære relasjoner	4
Vold i nære relasjoner – begrepsavklaringer	4
Internasjonale, nasjonale og lokale føringer	6
Internasjonale forpliktelser	6
Nasjonale føringer	6
Lokale føringer.....	9
Kort om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner	9
Planprosess.....	10
Omfang av vold i nære relasjoner	10
Mål og tiltak.....	11
Gjeldende tiltak: Strand kommunes arbeid mot vold i nære relasjoner.....	12
Nye tiltak	13
Evaluering og oppfølging av planen	16
Oversikt over aktuelle hjelpeinstanser.....	16
Referanser	18
Vedlegg.....	20
Vedlegg 1: Veileder til ansatte: Hva skal du gjøre ved mistanke om vold eller seksuelle overgrep? 20	
Veileder barn	20
Veileder ungdom	21
Veileder voksen	23
Veileder eldre	25
Veileder personer med nedsatt funksjonsevne	26
Hvordan dokumentere arbeidet som er gjort?	27
Vedlegg 2: Lovverk	28
Vedlegg 3: Evaluering av Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2013-2018.....	28

SAMMENDRAG

Du ser det ikke før du tror det. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner for Strand kommune 2022-2026 er en rullering av Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2013-2018. Formålet med handlingsplanen er å sikre at kommunen har fokus på forebygging av vold og overgrep og at berørte får et tilrettelagt og helhetlig tilbud. Målgruppen for planen er personer som utsettes for eller er utøver av vold i nære relasjoner og blir avgrenset til:

Målgruppe:

- Vold mot partner eller tidligere parter
- Vold mot barn fra omsorgspersoner, slekt og venner
- Barn som lever med eller er vitner til vold i familien
- Barn og unge – vold mot andre barn og unge
- Familievold – vold mot foreldre eller søsken
- Familievold – vold mot personer i familien som har nedsatt funksjonsevne
- Eldre som blir utsatt for vold fra partner, barn, barnebarn eller andre nære familiemedlemmer
- Pårørende til personer som blir/har blitt utsatt for vold
- Æresrelatert vold, som inkluderer tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Planen peker ut 4 mål og til sammen 11 tiltak som Strand kommune skal jobbe for å realisere i planperioden:

Mål:

1. Vold i nære relasjoner er en folkehelseutfordring som skal forebygges gjennom kunnskap, opplysning, gode kommunale tjenester og holdningsendring.
2. Ofre for vold i nære relasjoner skal sikres nødvendig hjelp, inkludert mulighet for god bearbeidelse av opplevd vold samt beskyttelse.
3. Voldsutøveren skal få nødvendig hjelp og behandling.
4. Strand kommunes hjelpeapparat skal ha god kjennskap til egne og andres roller, herunder politiet, for å kunne gi et helhetlig og samordnet hjelpetilbud.

Tiltak:

1. Utarbeide gode informasjonssider på kommunens hjemmeside om temaet
2. Implementere handlingsplan med tilhørende veiledere
3. Fagdag skoler/barnehager med teori og praksis/øving
4. ATV (Alternativ til vold) – fagdag med skoler/barnehager om hvordan undervise om temaet
5. Fagdag avdekkende samtaler med barn
6. Fagdag om negativ sosial kontroll/æresrelatert vold
7. Informasjonskampanje ut mot innbyggerne
8. Ressursgruppe for integrering
9. «Prosjekt frihet» - implementere og gjennomføre
10. Utvikle og implementere en veileder rettet mot ansatte knyttet til saker der man mistenker æresrelatert vold
11. Pårørendekoordinator – med ansvar for å utvikle pårørende strategi og tiltak rettet mot pårørende (herunder pårørende til voldsutøvere og voldsutsatte)

INNLEDNING

OM HANDLINGSPLAN MOT VOLD I NÆRE RELASJONER

Forebygging av vold i nære relasjoner er et viktig nasjonalt satsingsområde. Vold i nære relasjoner har et betydelig omfang og er en alvorlig samfunns- og folkehelseutfordring. Kartlegginger anslår at 75 000 til 150 000 i Norge blir utsatt for vold i nære relasjoner hvert år¹.

Volden kan ha mange former, for eksempel fysisk, psykisk, seksuell, materiell, økonomisk, latent og digital. Den rammer på tvers av alder, samfunnslag og livssituasjon. Videre vet vi at det å oppleve vold kan føre til store helseskader, både fysisk og psykisk som igjen kan føre til manglende trygghet og begrensninger i måten voldsutsatte ønsker å leve livet på.

Vold i nære relasjoner forekommer også i Strand kommune. Kommunene sammen med andre myndigheter på området, er forpliktet til å gi beskyttelse og hindre at enkeltindivider utsettes for vold i nære relasjoner gjennom å forebygge, avdekke og avverge overgrep. Strand kommune har siden 2013 hatt en egen handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Det er viktig at arbeidet med forebygging og oppfølging av utsatte og utøvere fortsetter og derfor rulleres nå den nevnte handlingsplanen.

Formålet med handlingsplanen mot vold i nære relasjoner er å sikre at kommunen har fokus på forebygging av vold og overgrep og at berørte får et tilrettelagt og helhetlig tilbud. Dette tilbudet skal være kunnskapsbasert og samordnet slik at vi som kommune oppfyller de nevnte kravene om å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.

I planen synliggjøres konkrete mål og tiltak for kommunens arbeid mot vold i nære relasjoner. Målgruppen² for planen er personer som utsettes for eller er utøver av vold i nære relasjoner og blir avgrenset til:

- Vold mot partner eller tidligere parter
- Vold mot barn fra omsorgspersoner, slekt og venner
- Barn som lever med eller er vitner til vold i familien
- Barn og unge – vold mot andre barn og unge
- Familievold – vold mot foreldre eller søsken
- Familievold – vold mot personer i familien som har nedsatt funksjonsevne
- Eldre som blir utsatt for vold fra partner, barn, barnebarn eller andre nære familiemedlemmer
- Pårørende til personer som blir/har blitt utsatt for vold
- Æresrelatert vold, som inkluderer tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

---

VOLD I NÆRE RELASJONER – BEGREPSAVKLARINGER

Det finnes flere ulike definisjoner av begrepet vold i nære relasjoner. Begrepet består av to ledd, «vold» og «nære relasjoner». Den norske psykologen Per Isdal har definert vold på følgende måte:

---

¹ [Vold i nære relasjoner: Alvorlig kritikk av myndighetenes innsats \(riksrevisjonen.no\)](https://www.riksrevisjonen.no/tema/vold-i-naere-relasjoner)

² I denne planen har vi valgt å holde personer som opplever vold i institusjon (omsorgsbolig o.l.) utenfor målgruppen. Det kan også argumenteres for at vold som utøves i disse relasjonene er vold i nære relasjoner, men da det ofte handler om relasjonen mellom ansatt og bruker/pasient har vi valgt å holde denne gruppen utenfor planens målgruppe.

Vold er enhver handling rettet mot en annen person som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil. (Isdal 2000)

I regjeringens handlingsplan *Frihet fra vold* vises det videre til at vold i nære relasjoner handler om at den som utsettes for volden har en nær relasjon til den som utøver volden. Utsatt og utøver har følelsesmessige bånd til hverandre og noen ganger kan det også være en økonomisk og materiell avhengighetssituasjon mellom utsatt og utøver. Vold i nære relasjoner kan være grov, gjentakende, kontrollerende, av varig eller episodisk karakter. Den kan være fysisk, psykisk, seksuell og økonomisk. Ofte kombineres de ulike formene av vold når det gjelder vold i nære relasjoner. I ytterste konsekvens kan vold i nære relasjoner føre til tap av liv. Rundt hvert fjerde drap i Norge er et partnerdrap. De fleste drapsofrene er kvinner (Justis- og beredskapsdepartementet 2021:17).

Nedenfor er en kort oversikt over ulike former for vold:

Trusler: Redusere handlingsrom, avskrekke, skremme, hindre, trusler om bruk av vold, trusler om bruk av vold mot tredjeperson (barn, nære relasjoner), trusler om drap og/eller selvmord o.l.

Fysisk vold: Holde, dytte, riste, klype, slå, sparke, bruke våpen, drepe o.l.

Seksuell vold: Trakassere, krenke, presse noen til å utføre seksuelle handlinger, incest, voldtekt, seksuell tortur o.l.

Materiell vold: Slå inn dører, vegger eller vinduer, kaste og rasere inventar, knuse eller ødelegge gjenstander, rive i stykker klær o.l.

Psykisk vold: Skade, skremme, krenke, styre eller dominere andre, degradere, ydmyke, kontrollere, isolere, o.l. Krenkende atferd gjennom sosiale medier faller også inn under psykisk vold.

Latent vold: Trusler eller tidligere erfaring med vold kan ofte føre til at den utsatte kjenner på at risikoen for å oppleve vold på nytt er tilstede og videre at man blir redd for at man skal utsettes for vold på nytt.

Økonomisk vold: Forhindre rådighet over egen økonomi, nekte tilgang til bankkonto, forhindre tilgang til inntekt slik at han/hun blir presset til å be om penger, tvinge noen til å underskrive på lån o.l.

Digital vold: Trakasserende og stygge meldinger publisert på nett eller sendt på mobil, trusler eller tvang knyttet til å spre bilder/film, overvåking og kontroll via mobil eller sosiale medier, å bli eksponert for et seksualisert språk eller få tilsendt bilder/filmer med et seksualisert eller voldelig innhold, å bli presset til å gjøre seksuelle handlinger foran et web- eller mobilkamera, som posering, stripping, beføling og samleielignende handlinger, bytte og salg av seksuelle tjenester, seksuelle overgrep o.l.

Æresrelatert vold: Patriark/matriark som initierer og utøver fysisk og/eller psykisk vold mot familiemedlemmer med ære som begrunnelse. Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse faller også inn under æresrelatert vold.

INTERNASJONALE, NASJONALE OG LOKALE FØRINGER

INTERNASJONALE FORPLIKTELSE

Menneskehandel, kjønnslemlesting, tvangsekteskap, vold mot kvinner og vold mot barn er eksempler på praksiser som strider mot menneskerettighetene. Eksempler på konvensjoner som forplikter Norge på området vold i nære relasjoner er kvinnekonvensjonen og barnekonvensjonen.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Det er særlig mål 3, 5, 10 og 17 som er relevant i arbeidet mot vold i nære relasjoner.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

3

NASJONALE FØRINGER

Lowverk

Mennesker som er avhengige av andre, særlig barn, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne, har økt risiko for å bli utsatt for vold. Ansatte som møter disse menneskene, har derfor et særskilt ansvar for å være oppmerksomme og handle når det trengs. Dersom en ansatt får informasjon som tilsier at noen kan være utsatt for vold i nære relasjoner har vedkommende plikt til å handle. Denne plikten til å handle er i noen tilfeller lovpålagt, som meldeplikt og avvergingsplikt.

Barn har videre et særlig vern mot vold og alle offentlige instanser er lovpålagt å melde bekymring til barnevernet ved mistanke om vold og omsorgssvikt. Dersom du har mistanke om at barn blir utsatt for vold fra foresatte, skal du ikke informere foresatte om dette, du skal heller ikke informere om at det blir sendt ut melding til barnevernet. Dette er for å unngå ny eller alvorligere vold mot barnet, eller at barnet blir instruert til å ikke fortelle noe til andre. I vedlegg til plan finner du oversikt over

³ www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal

lovverk på området, samt veiledere i hvordan gå fram i saker der du mistenker at noen blir utsatt for vold eller seksuelle overgrep.

Avvergingsplikt

En person som vet eller mener at det mest sannsynlig foregår eller har foregått straffbare handlinger, eller at en slik handling vil skje, har avvergingsplikt etter § 196 i Straffeloven. Denne plikten har alle, uansett om de er offentlig ansatte eller privatpersoner.

Avvergingsplikten gjelder flere alvorlige straffbare handlinger, blant annet mishandling i nære relasjoner og alvorlige kroppskrenkelser. Denne plikten gjelder også om du i utgangspunktet har taushetsplikt. Du kan avverge slike handlinger ved å varsle politi, barnevern eller på annen måte forhindre hva som skjer.

Dersom du er i tvil om avvergingsplikten trer i kraft kan du kontakte din nærmeste leder, og drøfte (gjærne anonymt) med politi eller barnevern.

Meldeplikt

Offentlige myndigheter skal på eget initiativ, og selv om de har taushetsplikt, gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller utsettes for andre former for omsorgssvikt. Dette står blant annet i barnevernloven, helsepersonelloven, opplæringsloven, barnehageloven og sosialtjenesteloven.

At du har «grunn til å tro» betyr at du har noe mer enn en magefølelse, men det er ingen krav til bevis. Det kan være indikasjoner som gir grunn til bekymring, f.eks. noe barnet sier eller gjør. Det er barnevernet sin oppgave å undersøke om det er grunn til bekymring.

Dersom du er i tvil om meldeplikten trer i kraft kan du kontakte din nærmeste leder, og drøfte (gjærne anonymt) med politi eller barnevern. Saken kan også drøftes i *Konsultasjonsteam om vold og overgrep* (Se mer informasjon under tiltak). Du kan også finne hjelp i Strand kommunes BTI-veileder som er en handlingsveileder der målet er å guide ansatte fra uro eller bekymring for et barn til å handle. Her er finner du BTI-veilederen: [Strand – BTI – Bedre tverrfaglig innsats for barn og unge i Strand kommune \(bedreinnsats.no\)](https://www.bedreinnsats.no)

**Bedre tverrfaglig innsats for barn og unge
i Strand kommune**

Regjeringens handlingsplaner

Det er nylig vedtatt to handlingsplaner som tar for seg vold i nærrelasjoner; *Frihet fra vold – Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner 2021-2024* og *Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold 2021-2024*.

Handlingsplanen *Frihet fra vold* trekker fram 6 innsatsområder:

1. Målrettet forebygging
2. Likeverdig og sammenhengende bistand
3. Effektiv beskyttelse og straffeforfølgelse
4. Bedre forebygging og bekjempelse av vold og overgrep i samiske samfunn
5. Helhetlig kriseberedskap
6. Styrket internasjonalt samarbeid

I denne handlingsplanen ønsker Strand kommune å særlig rette søkelyset mot innsatsområdene forebygging og likeverdig, sammenhengende bistand. Målrettet forebygging trekkes fram som regjeringens fremste mål da det vises til at god forebygging kan redusere behovet for mer inngripende tiltak senere og spare enkeltindivider og samfunnet for store menneskelige og økonomiske kostnader.

Når det gjelder innsatsområde 2: Likeverdig og sammenhengende bistand peker regjeringen på at det er viktig å sikre hele befolkningen tilgang til likeverdige og tilrettelagte tjenester. På bakgrunn av dette har vi i denne handlingsplanen en bred målgruppe som inkluderer innbyggere i alle aldre. Det vil videre være sentralt å sikre sammenhengende og koordinert hjelp til utsatt og utøver. Regjeringen trekker fram følgende:

Hvis tjenestene skal lykkes med å gi et helhetlig tilbud til utsatte for vold i nære relasjoner, må det legges til rette for bedre samordning av virkemidler og innsats. (Justis og beredskapsdepartementet 2021:39)

For kommunenes hjelpeapparat peker regjeringen på at det står sentralt å ha kjennskap til egne og andres roller, herunder politiet, for å kunne gi et helhetlig og samordnet hjelpetilbud.

Regjeringen la også fram handlingsplanen *Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold* i 2021. Denne handlingsplanen omhandler en spesifikk type av vold i nære relasjoner, æresrelatert vold. Det er totalt 5 innsatsområder:

1. Innsats for nyankomne flyktninger og innvandrere
2. Kunnskap og kompetanse for et helhetlig hjelpetilbud
3. Et styrket rettsvern for utsatte personer
4. Forebygge ufrivillige utenlandsopphold
5. Internasjonalt samarbeid

For Strand kommunes handlingsplan mot vold i nære relasjoner er det særlig innsatsområde 1 og 2 som blir viktig å følge opp.

LOKALE FØRINGER

Strand kommunes visjon “Sammen om trivsel” ligger til grunn for all utvikling av Strand samfunnet. Førende i arbeidet med handlingsplan mot vold i nære relasjoner vil være hvordan kommuneorganisasjonen sammen kan skape grobunn for gode nære relasjoner blant kommunens innbyggere med fravær av vold og overgrep, men også hvordan kommunen sammen med private, frivillige og næringsliv kan sette fokus på forebygging av vold i nære relasjoner.

Visjonen er konkretisert i Kommuneplanens samfunnsdel som peker ut 4 strategiske mål for Strand fram mot 2025⁴. Spesielt strategisk mål 3, Strand har et inkluderende lokalsamfunn med høy livskvalitet, er førende for handlingsplanen mot vold i nære relasjoner.

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner skal videre være med å oppfylle mål i sektorplanene Helse- og omsorgsplanen og Oppvekstplanen. Det er særlig følgende mål fra Oppvekstplanen som er relevant å trekke fram her:

Mål 2. God omsorg: Barn og unge i Strand opplever trygghet i familien

Mål 3. Særskilt vern og støtte: Barn og unge i Strand som ikke kan bo i sitt opprinnelige familiemiljø sikres en god oppvekst og forberedes til voksenlivet.

Mål 4. Vern mot overgrep: Barn og unge i Strand er beskyttet mot vold og overgrep

Mål 6: God helse: Strand samfunnet fremmer god fysisk og psykisk helse for barn og unge.

KORT OM RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV MYNDIGHETENES INNSATS MOT VOLD I NÆRE RELASJONER

---

9. juni 2022 leverte Riksrevisjonen en undersøkelse om myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner til Stortinget. Undersøkelsen har en rekke alvorlige kritikker, funn og anbefalinger til departementene (Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet). Samlet viser undersøkelsen alvorlige svakheter ved myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner og at det er en risiko for at de voldsutsatte ikke får den hjelpen de trenger. I denne planen trekker vi fram noen av kritikkene, funnene og anbefalingene da de er relevant for valg av mål og tiltak i planperioden⁵:

- Viktige aktører som lærere, barnehageansatte og fastleger har for lite kunnskap om opplysningsplikt, avvergingsplikt og om vold i nære relasjoner til tross for at det er etablert veiledere/rutiner og andre verktøy på området.
- Det er generelt mangelfull kunnskap om æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Noe som igjen kan føre til at saker ikke blir avdekket og at voldsutsatte ikke får tilstrekkelig og egnet hjelp. Riksrevisjonen viser blant annet til at det er etablert et eget nasjonalt kompetanseteam mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll som gir råd og veiledning til hjelpeapparatet og enkeltpersoner om hvordan gå fram i konkrete saker. Kunnskapen om dette teamet er imidlertid ikke god nok i kommunene

---

⁴ Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2035 side 8.

⁵ For utfyllende informasjon om denne undersøkelsen se [Vold i nære relasjoner: Alvorlig kritikk av myndighetenes innsats \(riksrevisjonen.no\)](https://www.riksrevisjonen.no/vold-i-naere-relasjoner-2022-2026)

- Riksrevisjonen anbefaler departementene og stimulere kommunene til å jobbe med å forbedre koordineringen av det kommunale hjelpetilbudet.

PLANPROSESS

På bakgrunn av at dette arbeidet har vært en rullering av en allerede vedtatt handlingsplan har arbeidsgruppa bestått av følgende: oppvekst- og SLT-kordinator, virksomhetsleder barneverntjenesten og rådgiver opplæring og levekår.

Ledergruppa for kommunalområdet levekår har fungert som styringsgruppe. Denne gruppa består av kommunalsjef for levekår og virksomhetslederne ved Familiens hus, Barneverntjenesten, Helse, Psykiatritjenesten og NAV Strand.

Kommunen ønsket å sikre en bred involvering og brukermedvirkning i planen gjennom en grundig høringsrunde både ut til relevante virksomheter i kommunen, frivillige lag og organisasjoner og politiske utvalg. I høringsrunden kom det inn innspill fra Pårørendesenteret, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Tau ungdomsskole. Innspillene er stort sett innarbeidet i planen.

OMFANG AV VOLD I NÆRE RELASJONER

Det er vanskelig å fastslå omfanget av vold i nære relasjoner. Dette har blant annet å gjøre med at definisjonen og forståelsen av hva det innebærer endrer seg over tid. På bakgrunn av dette er det også utfordrende å gi konkrete tall fra Strand kommune som omhandler vold i nære relasjoner. Vi vil derfor i denne planen vise til ulike nasjonale studier for å belyse temaet.

I Norge fikk vi vår første landsdekkende undersøkelse om vold i parforhold i 2005 (Haaland Clausen & Schei 2005). Her kom det blant annet fram at hver fjerde kvinne og hver femte mann hadde opplevd at ektefelle eller samboer hadde brukt fysisk vold mot dem minst en gang i samlivet. Videre viste undersøkelsen at den grove fysiske volden er kjønnet da ca. 10% av kvinnene og kun 2% av mennene hadde blitt utsatt for denne type grov vold. Forskerne i undersøkelsen konkluderte derfor med at vold mot kvinner i nære relasjoner er et betydelig folkehelseproblem. Videre viser studien at alder er av betydning. Vold i parforhold forekommer oftest blant de yngste aldersgruppene, dvs. 16-20 år:

For begge kjønn er erfaringer med fysisk maktbruk fra partner nært knyttet til aldersfase. Yngre er betydelig mer utsatt enn eldre (Haaland Clausen & Schei 2005).

I 2013 ble det gjennomført en ny landsdekkende omfangsundersøkelse om vold og voldtekter av Norsk kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) (Thoresen & Hjemdal, 2014). I denne studien kommer det fram at 14.4% av kvinnene og 16.3 % av mennene hadde blitt utsatt for mindre alvorlig partnervold forstått som klypping, kloring, lugging og slag med flat hånd. Samme studie viste imidlertid også at 9,2 % av kvinnene og 1,9% av hadde opplevd grov fysisk vold. I tillegg rapporterte 9,4% av kvinnene at de hadde blitt utsatt for voldtekt, mens samme tall for menn var 1,1%. Dette viser at volden fortsatt er kjønnet og at menn rapporterer å oppleve mer mindre alvorlig vold, mens kvinner er i flertall når det kommer til å rapportere erfaringer med alvorlig vold og voldtekt.

Når det gjelder vold og overgrep mot barn har vi flere studier. Foreløpige tall fra UEVO-studien (2019) som tar for seg vold- og overgrepserfaringer og omsorgssvikt blant over 9000 ungdom i alderen 12-16 år i Norge viser at barn og unge fortsatt er for dårlig beskyttet mot vold og overgrep. Et av funnene er at voldshendelser svært sjelden skjer isolert. Over halvparten av ungdommen som svarte at de har opplevd fysisk vold i oppveksten har også opplevd psykisk vold. Videre kommer det fram at jenter rapporterer å være utsatt for flere forskjellige voldstyper sammenlignet med gutter. I

tillegg viser studien at kun 1 av 5 av ungdommene som har vært utsatt for vold og overgrep har vært i kontakt med hjelpeapparatet.

En annen studie om vold og overgrep mot barn og unge undersøkte omfang og utviklingstrekk blant 7000 18-19 åringer i 3.klasse på videregående og sammenlignet tall fra 2007 med tall fra 2015 (NOVA rapport 5/16). Tall fra denne studien viser at 25 % av ungdommene hadde opplevd mindre alvorlig fysisk vold og 8 % hadde opplevd alvorlig fysisk vold fra en av foreldrene i løpet av livet. Videre hadde 10 % vært vitne til vold mot minst en av foreldrene. Et annet funn fra studien er at de fleste overgrepene som jenter opplever i tenårene blir gjennomført av jevnaldrende eller noe eldre gutter, mens de fleste overgrepene i barndommen blir gjennomført av voksne eller yngre ungdommer og barn. Den samme studien viser også at «venn/venninne, kjæreste eller bekjent» oftest var utøver av seksuelle krenkelser, både når gutter og jenter var ofre. Sammenlignet med 2007 var denne andelen mye større i 2015.

Det er også studier som viser at å bli utsatt for vold statistisk sett ofte opptrer samtidig med sosioøkonomiske faktorer som dårlig psykisk helse og rammer sosialt skjevt (Nerøien & Schei 2008, Haaland Clausen & Schei 2005). Videre viser en rekke studier at omsorgssvikt, seksuelle overgrep og vold er knyttet til økt risiko for psykiske helseproblemer. Dette gjelder for begge kjønn, alle former for vold og omsorgssvikt og både de som utsettes for vold i barndom og voksenliv ([Omfang av vold og overgrep – NKVTS – En veileder om vold i nære relasjoner](#)).

Mørketallene er generelt sett store når det gjelder vold og overgrep, spesielt blant innvandrergupper. Her er tradisjonen for varsling lav. Kultur, religion og tradisjon påvirker dette, i tillegg til frykten for å skade familiens ære.

Oppsummert kan vi si at vold i nære relasjoner er omfattende, og det er mange ulike aspekter å ta hensyn til både når det gjelder forebygging, oppfølging og behandling.

MÅL OG TILTAK

Strand kommune har nulltoleranse mot vold og overgrep i nære relasjoner (Oppvekstplanen 2018: 24).

En av de største utfordringene er å avdekke vold og overgrep. Strand samfunnet er et relativt lite lokalsamfunn og dette kan føre til utfordringer når det gjelder avdekking av vold og overgrep. Berørte parter kan ofte være venner og kjente, og man kan lett fraskrive seg ansvaret for å dele bekymringer om mulige vold og overgrep. Anmeldte saker blir også ofte henlagt på bevisets stilling.

Dersom vold eller overgrep først har skjedd skal den utsatte bli ivaretatt og beskyttet mot gjentakelse. Det er også viktig at utøver blir ivaretatt for å hindre gjentakelse. Som nevnt i regjeringens handlingsplaner på området trekkes forebygging fram som det fremste målet og videre står det sentralt å sikre hele befolkningen likeverdige tjenester samt å tilby et helhetlig og samordnet hjelpetilbud. På bakgrunn av dette trekkes følgende mål fram for gjeldende planperiode:

Mål:

1. Vold i nære relasjoner er en folkehelseutfordring som skal **forebygges** gjennom kunnskap, opplysning, gode kommunale tjenester og holdningsendring.
2. **Ofre for vold** i nære relasjoner skal sikres nødvendig hjelp, inkludert mulighet for god bearbeidelse av opplevd vold samt beskyttelse.
3. **Voldsutøver** skal få nødvendig hjelp og behandling.

4. Strand kommunes hjelpeapparat skal ha god kjennskap til egne og andres roller, herunder politiet, for å kunne gi et **helhetlig og samordnet hjelpetilbud**.

GJELDENDE TILTAK: STRAND KOMMUNES ARBEID MOT VOLD I NÆRE RELASJONER

Det er flere tjenester både kommunale og samarbeidspartnere, som arbeider mot vold i nære relasjoner i Strand kommune, og som tilbyr hjelp til både ofre og voldsutøveren.

En sentral forebyggende tjeneste er **Familiens hus**, som består av forebyggende avdeling og helsestasjon. Her er flere yrkesgrupper representert blant annet jordmødre, helsesykepleiere, lege, familierapeuter, fysioterapeut og psykolog. Familiens hus har oppfølging og samtaler med gravide om eventuelle konsekvenser barnet i magen kan få av fysisk og psykisk vold mot mor under graviditeten. Det tilbys også oppfølgingssamtaler, videre oppfølging internt og henvisning til eksterne samarbeidspartnere. Et viktig forebyggende tiltak som også tilbys i samarbeid med Familiens hus er undervisning om temaet vold og seksuelle overgrep på skolene. Helsesykepleiere bistår her lærere i undervisningen om temaet.

Fastlegene, som del av det offentlige helsetilbudet, har også som oppgave å hjelpe og kan være en god samtalepartner når det gjelder vold i nære relasjoner. Fastlegene har ansvar for helheten når pasienter utredes, behandles og følges opp og kan også henvise til spesialisthelsetjenesten ved behov eller orientere om andre steder å få hjelp.

Barneverntjenesten undersøker bekymringsmeldinger ved mistanke om vold/overgrep, og følger opp med nødvendige tiltak dersom vold/overgrep blir avdekket.

Psykiatritjenesten gir samtaleterapi til både voldsutøver og offer, men prøver i så stor grad som mulig å få voldsutøveren videre til ATV (Alternativ til vold) for oppfølging og behandling da dette senteret er eksperter på feltet. Ofrene av mild eller moderat art følges opp av sykepleiere, psykiatriske sykepleiere og vernepleiere i psykiatritjenesten. Oppfølgingen kan være av kortvarig eller av lengre art. Ved traumer hos pasienten ber psykiatritjenesten lege henvise videre til 2. linjetjenesten for traumebehandling.

Kommunepsykolog er et lavterskel tilbud til alle innbyggere. Kommunepsykolog kan bistå med hjelp til innbyggere som ikke har fått hjelp før, fra andre tjenester som et tidlig hjelpetilbud. Alvorlig og langvarig voldsutsatte henvises til Alternativ til vold eller spesialisthelsetjenesten.

Strand kommune har samarbeidsavtale med **ATV (Alternativ til vold)** som er et behandlingstilbud for utsatte og utøver av vold i nære relasjoner. ATV Stavanger er et tilbud for voksne som ønsker å slutte å bruke vold mot partner og barn/unge som har vært utsatt for vold i nære relasjoner. ATV gir individualterapi, gruppeterapi og kurset *Bryt voldsarven*. Den enkelte kan selv henvende seg til ATV, det behøves ikke henvisning. I tillegg til behandlingstilbud gjennomfører ATV jevnlig fagdager først og fremst rettet mot ansatte i barnevernet.

Familievernkontoret gir hjelp til foreldre og barn når vold foregår i familien, de tilbyr også sinnemestringskurs.

Krisesenteret er døgnåpent og gir tilbud til alle mennesker som har vært utsatt for vold i nære relasjoner. Den som opplever vold i familien eller annen som står en nær, kan få gratis hjelp og overnatting på krisesenteret. I tillegg til dette tilbudet har kommunen anledning til å ha en representant fra krisesenteret tilgjengelig i kommunen hver fjortende dag for drop-in samtaler.

I det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner blir programmet fra Stine Sofie stiftelsen «**Jeg vil vite**» brukt i alle barnehagene i Strand (førskolebarna). Skolene bruker blant annet programmene «Kroppen min eier jeg» og «Det er mitt valg» for å gi elevene opplæring og forebygge hendelser. Kompetanse- og samtalesenter mot seksuelle overgrep, **NOK-Sør-Vest**, gir forebyggende undervisning for elever på 6. trinn.

Politiet; Når politiet får melding om vold i hjemmet foretas en risikovurdering ved hjelp av SARA. I SARA-vurderingen kartlegges voldsutøverens tidligere historie med partnervold, sosiale og psykiske situasjon og partnerens sårbarhet. Det vurderes hvor alvorlig volden er, hvilken risiko som finnes for fremtidige voldshandlinger og hvilke beskyttelsestiltak som i hvert enkelt tilfelle skal iverksettes for å forhindre nye voldsepisoder. I hvert politidistrikt er det opprettet egne familievoldskoordinatorstillinger.

Konsultasjonsteam om vold og overgrep for Strand og Hjelmeland kommuner tilbyr bistand i form av råd og veiledning til alle som i sin yrkesutøvelse kommer i kontakt med barn og unge. Av og til kan en bli bekymret uten å vite hva som plager barnet. Disse bekymringene kan også meldes opp og drøftes i konsultasjonsteamet. Teamet har møter hver 5.uke. I teamet deltar helsesykepleier, PPT, kommunepsykolog og barneverntjenestene i Strand og Hjelmeland.

SSA (skadelig seksuell adferd) konsultasjonsteamet tilbyr anonyme drøftinger av rådgivende art til fagpersoner, vedrørende oppfølging av barn og ungdom som viser bekymringsfull, problematisk eller skadelig seksuell adferd.

Strand kommune samarbeider med **Transkulturelt senter**. Dette er et senter som tilbyr veiledning, undervisning og behandling rettet mot traumatiserte asylsøkere og flyktninger med fokus på ivaretagelse av psykisk helse.

Når det gjelder felles **overordnede rutiner og veiledere** knyttet til kommunens arbeid er det i denne sammenheng relevant å nevne BTI-veilederen (Bedre tverrfaglig innsats-veilederen) og BTS-modellen (Bedre Tverrfaglig Samhandlingsmodellen). BTI-veilederen er beskrevet kort på side 7 i planen og er som nevnt en generell handlingsveileder som skal hjelpe ansatte å gå fra bekymring og uro for et barn til å handle på bakgrunn av bekymringen. BTS-modellen er Strand kommunes samhandlingsmodell for arbeidet med barn og unge og skal vise hvordan vi arbeider med utsatte barn og unge på alle nivå i kommunen fra øverste nivå med politisk og administrativ ledelse til hvilke tjenester vi har og til den ansattes møte med innbygger.

NYE TILTAK

I denne planperioden ønsker Strand kommune å rette et ekstra fokus på det *forebyggende, helhetlige og koordinerte arbeidet* når det gjelder vold i nære relasjoner. Dette fordi vi gjennom arbeidet med forrige handlingsplan har fått innført flere gode tiltak rettet mot hjelp til voldsutsatte og voldsutøver. Disse tiltakene, som er nevnt i avsnittet over, fortsetter som tiltak også videre i denne planperioden. Som vist tidligere i planen er også dette viktige områder å videreutvikle ifølge Riksrevisjonens undersøkelse.

Det er på området forebygging og informasjon ut til ansatte og innbyggere at Strand kommune har størst potensiale til å forbedre vårt arbeid. Planens nye tiltak er derfor tiltak knyttet til mål 1: *Vold i nære relasjoner er en folkehelseutfordring som skal forebygges gjennom kunnskap, opplysning, gode kommunale tjenester og holdningsendring* og mål 4: *Strand kommunes hjelpeapparat skal ha god*

kjennskap til egne og andres roller, herunder politiet, for å kunne gi et helhetlig og samordnet hjelpetilbud.

Tiltak	Ansvar
<p>1. Utarbeide gode informasjonssider på kommunens hjemmeside med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lenker til e-læring (for ansatte) • nyttige nasjonale sider • informasjon om kommunens arbeid og tiltak mot vold i nære relasjoner osv. 	Arbeidsgruppa til handlingsplanen i samarbeid med informasjonsansvarlig
<p>2. Implementere handlingsplanen med tilhørende veiledere i kommunens virksomheter</p> <p>Målet er at veilederne til ansatte om hvordan gå fram med mistanke om vold eller seksuelle overgrep skal tas aktivt i bruk og bidra til at vi som kommune avdekker flere som trenger vår hjelp samt får god kjennskap til egne og andres roller. Dette for å kunne gi et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.</p>	Arbeidsgruppa til handlingsplanen og konsultasjonsteamet
<p>3. Fagdag skoler/barnehager med teori og praksis/øving:</p> <p>Lage et opplegg til skoler og barnehager til bruk på personalmøter med utgangspunkt i veilederne til ansatte: hva skal du gjøre ved mistanke om vold og seksuelle overgrep?</p> <p>I dette opplegget blir det også viktig å knytte disse veilederne om vold og overgrep opp mot vår generelle handlingsveileder, BTI-veilederen og til Konsultasjonsteamets arbeid.</p> <p>Målet er å implementere bruken av veilederne om vold og overgrep og den generelle handlingsveilederen, BTI-veilederen og derigjennom gjøre ansatte i barnehager og skoler tryggere på hvordan de skal gå fram i saker der de har en mistanke om vold/overgrep.</p>	Konsultasjonsteamet
<p>4. ATV (Alternativ til vold) – fagdag med skoler/barnehager</p> <p>Invitere årlig til fagdager for ansatte i skole og barnehage med fokus på hvordan undervise barn om temaet vold og overgrep.</p> <p>Målet med denne fagdagen er å gjøre ansatte i stand til å undervise om temaet. Det å gi barn og unge kunnskap om vold, og vise at dette er et tema som kan snakkes om er i seg selv et forebyggende tiltak.</p>	Opplæring sammen med ATV
<p>5. Fagdag avdekkende samtaler med barn – i regi av politi</p>	Barneverntjenesten sammen med politiet
<p>6. Fagdag om temaet negativ sosial kontroll/æresrelatert vold der aktuelle fagmiljø inviteres (f.eks. Transkulturelt senter, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress og Nasjonalt kompetanseteam mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll).</p>	Flyktninghelsetjenesten

<p>Målet er å øke kompetansen blant kommunens ansatte om temaene æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse og videre gjøre ansatte bedre i stand til å avdekke og sikre riktig hjelp til riktig tid.</p>	
<p>7. Informasjonskampanje/media – eks. ATV i lokalavisa Målet er å nå ut til kommunens innbyggere om temaet vold og overgrep og gi informasjon om kommunens og samarbeidende parterers tjenestetilbud på området.</p>	<p>Barneverntjenesten og ATV</p>
<p>8. Ressursgruppe for integrering: Ressursgruppa er en tverrfaglig samhandlingsarena som skal sikre god og helhetlig samhandling på minoritetsfeltet i kommunen, herunder også vold i nære relasjoner/æresrelatert vold. Deltakere: flyktningveileder, helsesykepleier for flyktninger, virksomhetsleder Ryfylke læringscenter, SLT-koordinator, leder for frivilligsentralen, barnevern, Strand videregående skole, fritidsveileder, rådgiver opplæring (barnehage), biblioteket og rådgiver opplæring og levekår.</p>	<p>Rådgiver opplæring og levekår</p>
<p>9. «Prosjekt frihet» - implementere og gjennomføre. Programmet har som mål å forebygge mobbing og negativ sosial kontroll gjennom et undervisningsopplegg som kan gjennomføres i voksenopplæring, videregående skole og ungdomsskoler. Lærere ved Ryfylke læringscenter og ansatte ved flyktningtjenesten i tillegg til noen sosiallærere og andre utvalgte ansatte har gjennomgått sertifisering og kan nå holde kurs for flyktninger/minoritetspråklige. Det skal videre gjennomføres nye sertifiseringskurs høsten 2022.</p>	<p>Ryfylke læringscenter og flyktningtjenesten, NAV Strand</p>
<p>10. Utvikle og implementere en veileder rettet mot ansatte knyttet til saker der man mistenker æresrelatert vold, jf. veilederne som ligger som vedlegg til denne planen (barn, ungdom, voksen, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne). Æresrelatert vold er et komplekst fenomen og en slik type veileder for hvordan gå frem i slike saker bør utvikles med utgangspunkt i de fagmiljøene som kjenner best til minoritetsmiljøene. Det er mulig å ta utgangspunkt i NKVTS sin veileder for helse- og omsorgstjenestenes arbeid med vold i nære relasjoner og kapittelet om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse: Negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse – NKVTS – En veileder om vold i nære relasjoner</p>	<p>Ressursgruppe for integrering</p>
<p>11. Pårørendekoordinator – med ansvar for å utvikle en pårørende strategi og tiltak rettet mot pårørende. I denne sammenheng blir det viktig at det også utvikles tiltak rettet mot pårørende til voldsutøvere og voldsutsatte.</p>	<p>Pårørendekoordinator</p>

EVALUERING OG OPPFØLGING AV PLANEN

Konsultasjonsteamet mot vold og overgrep har ansvaret for framdrift i gjennomføring av tiltakene, at nødvendige beslutninger og økonomiske konsekvenser vurderes i rette instans samt evaluere planen årlig.

OVERSIKT OVER AKTUELLE HJELPEINSTANSER

Barneverntjenesten, Strand kommune

Telefon 51 74 31 30

Åpningstid mandag – fredag 08:00-15:00

Barnevernsvakten (ved behov for kontakt utenom åpningstid)

Telefon: 51 89 91 67 eller 51 89 90 00

Nettside: www.barnevernvakten.no

Alarmtelefon barn og unge

Telefon: 116111

Nettside: www.116111.no

Legevakt/Voldtektmottaket

Telefon: 116117

Nettside til legevakta:

www.helsenorge.no/hjelpetilbud-i-kommunene/legevakt/

Nettside til voldtektmottaket:

www.stavanger.kommune.no/helse-og-omsorg/legevakten/voldtektmottak/

Politi

Telefon sentralbord: 02800

Nettside: www.politiet.no

Telefon sentralbord Sør-vest politidistrikt/Søre Ryfylke lensmannskontor: 51 89 90 00

E-post: post.sor-vest@politiet.no

Telefon politikontakt: 93 02 13 56

E-post til politikontakt: jostein.flatebo@politiet.no

Konsultasjonsteamet om vold og seksuelle overgrep

Telefon: 40 03 75 44

Alternativ til vold – Stavanger

Telefonnummer: 51 93 43 43

E-post: stavanger@stv-stiftelsen.no

Adresse: Valberggata 2, 4006 Stavanger

Nettside: <https://atv-stiftelsen.no>

Krisesenteret i Stavanger

Telefonnummer for kvinner som trenger hjelp: 51 53 06 23

Telefonnummer for menn som trenger hjelp: 51 53 22 27

Nettside: www.stavanger.kommune.no/helse-og-omsorg/krisesenteret-i-stavanger/

E-post: ksis@stavanger.kommune.no

Vern for eldre – nasjonal kontakttelefon

Telefon: 800 30 196

Nettside: www.vernforeldre.no

Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll

Telefon: 478 090 50 (mandag–fredag kl. 9–15)

E-post: Kompetanseteamet@bufdir.no

Nettside: [Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll | Bufdir](http://Kompetanseteamet%20mot%20tvangsekteskap,%20kjønnslemlestelse%20og%20negativ%20sosial%20kontroll%20|%20Bufdir)

Mer informasjon og nyttige verktøy

- www.dinutvei.no - Nasjonal veiviser på internett ved vold og overgrep
- www.rvts.no - RVTS (Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging)

- [Stiftelsen Alternativ til Vold \(ATV\): Behandlings- og kompetansesenter på vold i nære relasjoner \(atv-stiftelsen.no\)](https://atv-stiftelsen.no)
- [Nok. Norge Ingen skal bli utsatt for seksuelle overgrep - \(noknorge.no\)](https://noknorge.no)
- [Strand – BTI – Bedre tverrfaglig innsats for barn og unge i Strand kommune \(bedreinnsats.no\)](https://bedreinnsats.no)
– felles rutine for ansatte i Strand som kjenner på en uro eller bekymring for barn og unge
- [BTS-Modellen - Strand kommune](#) – helhetlig samhandlingsmodell for Strand kommunes arbeid med barn og unge som skal sikre at barn, unge og familier får helhetlig tilbud

REFERANSER

Hafstad, S.G og Augusti, E-M (red.) (2019) *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten. En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12-16 år*. Rapport nr. 4/2019. Nasjonalt kunnskapsenter om vold og traumatisk stress. [Omfangsstudie – NKVTS – Omfangsstudiene](#)

Isdal, P. (2000) *Meningen med volden*. Oslo: Kommuneforlaget.

Haaland, Clausen & Schei (2005). *Vold i parforhold – Ulike perspektiver: 1706 NIBR folder 170/240.qxd (oslomet.no)*

Justis- og beredskapsdepartementet (2021) *Frihet fra vold. Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner 2021-2024*. Oslo. [209755-jd-frihetfravold-web.pdf \(regjeringen.no\)](#)

Kunnskapsdepartementet (2021) *Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. 2021-2024*. Oslo. [Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold \(regjeringen.no\)](#)

Mossige, S. & Stefansen K. (red.) (2016) *Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007-2015*. NOVA rapport nr. 5/16. Oslo.

Nerøien, A. I., & Schei, B. (2008). *Partner violence and health: Results from the first national study on violence against women in Norway*. *Scandinavian Journal of Public Health*, 36(2), 161-168. doi: 10.1177/1403494807085188

Sandvik, M. et al. (2017) *The Voices of Young Sexual Offenders in Norway: A Qualitative Study*. *Open Journal of Social Sciences* 2017, 5, s 82-95. [The Voices of Young Sexual Offenders in Norway: A Qualitative Study \(ntnu.no\)](#)

Skjørten, K., Bakketeig E., Bjørnholt, M. og Mossige S. (red.) (2019) *Vold i nære relasjoner. Forståelse, konsekvenser og tiltak*. Oslo: Universitetsforlaget. [Vold i nære relasjoner \(idunn.no\)](#)

Thoresen S. & Hjemdal O. K. (2014). *Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv: Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv - NKVTS*

Strand kommune (2018): *Trivsel i fokus. Oppvekst i Strand 2018-2030*.

Strand kommune (2019): *Plan for helse og omsorg 2019-2025. Helse og omsorg i en ny tid*.

Strand kommune (2019): *Sammen om trivsel. Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2035*

Nettsider:

[FNs bærekraftsmål](#)

[NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress](#)

[NKVTS – En veileder om vold i nære relasjoner](#)

[Vold i nære relasjoner: Alvorlig kritikk av myndighetenes innsats \(riksrevisjonen.no\)](#)

VEDLEGG

VEDLEGG 1: VEILEDER TIL ANSATTE: HVA SKAL DU GJØRE VED MISTANKE OM VOLD ELLER SEKSUELLE OVERGREP?

Under følger veiledere til deg som jobber i kommunen. Veilederne er ment å hjelpe deg i saker der du mistenker vold eller overgrep og er delt inn i følgende: barn, ungdom, voksen, eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne. I løpet av planperioden er det foreslått som et nytt tiltak og også utvikle en slik veileder i saker som omhandler æresrelatert vold.

VEILEDER BARN

Tips til hvordan avdekke seksuelle overgrep og vold. Eksempler på tegn:	
Fysiske tegn som kan tyde på seksuelle overgrep/vold:	Andre tegn:
Sår, avrevet hår, blåmerke, kloremerke eller hevelser.	Psykosomatiske symptom som vondt i magen, vondt i hodet, vondt i ryggen, osv.
Skader på hodet, ansikt, hals, bryst, brystkasse, armer eller bein.	Tilbaketrekking, vansker i det sosiale samspillet og konsentrasjonsvansker
Merker etter slag, å ha blitt holdt hardt på overarm eller lår, osv.	Svimmelhet, søvnevansker og vansker knyttet til mat.
Skader flere steder på kroppen og skader som er grodd i varierende grad.	Seksualisert adferd
Brudd, brannskader, stikkskader, gynekologiske smerter, osv.	Utfordringer knyttet til urin og avføring
	Vær særlig obs på tydelig endring i atferd over tid.

Merk at dette ikke er en uttømmende liste, bare mulige kjennetegn!

Hvordan gå fram?

- «Ta imot» det som blir sagt med varme og omsorg. Forklar barnet at du gjerne vil høre mer, og at du vil notere ned det barnet seier, fordi du vil hjelpe barnet etterpå (ta i betraktning barnet sin alder og utvikling). Skriv ned det du observerer/det som blir sagt på en så objektiv måte som mulig.

Dette er viktig med dokumentasjon og troverdighet. Lag en konkret avtale for når du skal snakke mer med barnet, dersom det ikke er mulig å ta det der og da. Barna merker fort om andre har fått informasjon om det de har fortalt, da de voksne gjerne bruker andre ord og oppfører seg annerledes etterpå. Situasjonen føles tryggere og du får mer tillit hos barnet om du forteller hva du vil gjøre etter samtalen.
Se mer under overskriften *Hvordan dokumentere hva som er gjort?*.

- Informér leder om mistanken.

<p>3. Ved mistanke eller uttalte rykter om seksuelle overgrep/vold skal du kontakte barneverntjenesten. Det er ikke krav til dokumentasjon av mistanke, det vil si at «magefølelse» er tilstrekkelig til å drøfte saken. Alle ansatte har et selvstendig ansvar for å melde ifra, jf. meldeplikt og opplysningsplikt til barnevernet.</p>
<p>4. I de tilfellene der det er usikkerhet knyttet til om barnet kan være utsatt for overgrep fra foreldre/foresatte/søsken/stesøsken, skal du IKKE ta kontakt med foreldre/foresatte.</p>
<p>5. Ved akutte situasjoner⁶ der det er grunn til å tro at barn har blitt utsatt for seksuelle overgrep/vold, skal du ta direkte kontakt med barneverntjenesten/egen leder.</p>
<p>6. Virksomheten har ansvar for videre fremdrift. Det skal utformes en skriftlig handlingsplan der det er klart for alle i virksomheten hvem som skal gjøre hva i saken.</p>

VEILEDER UNGDOM

Tips til hvordan avdekke seksuelle overgrep og vold. Eksempler på tegn:	
Fysiske tegn som kan tyde på seksuelle overgrep/vold:	Andre tegn:
Sår, avrevet hår, blåmerke, kloremerke eller hevelser.	Psykosomatiske symptom som vondt i magen, vondt i hodet, vondt i ryggen, osv.
Skader på hodet, ansikt, hals, bryst, brystkasse, armer eller bein.	Tilbaketrekking, vansker i det sosiale samspillet og konsentrasjonsvansker
Merker etter slag, å ha blitt holdt hardt på overarm eller lår, osv.	Svimmelhet, søvnevansker og vansker knyttet til mat.
Skader flere steder på kroppen og skader som er grodd i varierende grad.	Seksualisert adferd
Brudd, brannskader, stikkskader, gynekologiske smerter, osv.	Utfordringer knyttet til urin og avføring
	Vær særlig obs på tydelig endring i atferd over tid.

Merk at dette ikke er en uttømmende liste, bare mulige kjennetegn!

⁶ **Definisjon akutt:** En situasjon som oppstår, og det er uforsvarlig å sende barnet hjem etter at barnehage-/skoledagen er slutt, eller der det er heilt nødvendig å handle der og da for å beskytte den utsatte, samt sikre bevis. Her må det gjøres en grundig risikovurdering av barneverntjenesten.

Hvordan gå fram?

1. «Ta imot» det som blir sagt med varme og omsorg. Forklar ungdommen at du gjerne vil høre mer, og at du vil notere ned det han/hun seier, fordi du vil hjelpe etterpå. Skriv ned det du observerer/det som blir sagt på en så objektiv måte som mulig.

Dette er viktig med dokumentasjon og troverdighet. Lag en konkret avtale for når du skal snakke mer med ungdommen, dersom det ikke er mulig å ta det der og da. Ungdommer merker fort om andre har fått informasjon om det de har fortalt, da de voksne gjerne bruker andre ord og oppfører seg annerledes etterpå. Situasjonen føles tryggere og du får mer tillit hos ungdommen om du forteller hva du vil gjøre etter samtalen. Se mer under overskriften *Hvordan dokumentere hva som er gjort?*

2. Informer leder om mistanken.

3. Ved seksuell omgang mellom ungdom som er likeverdige/over seksuell lavalder, der ungdommen er usikker på om det har skjedd et overgrep, må en avklare hvilket behov ungdommen har. Henvis vedkommende videre til den virksomheten som best kan hjelpe vedkommende videre, f.eks. fastlege, helsesykepleier eller psykiatritjenesten.

4. Ved mistanke eller uttalte rykter om seksuelle overgrep/vold skal du kontakte barneverntjenesten. Det er ikke krav til dokumentasjon av mistanke, det vil si at «magefølelse» er tilstrekkelig til å drøfte saken. Alle ansatte har et selvstendig ansvar for å melde ifra, jf. meldeplikt og opplysningsplikt til barnevernet.

5. I de tilfellene der det er usikkerhet knyttet til om ungdommen kan være utsatt for overgrep fra foreldre/foresatte/søsken/stesøsken, skal du IKKE ta kontakt med foreldre/foresatte.

6. Ved akutte situasjoner der det er grunn til å tro at ungdommen har blitt utsatt for seksuelle overgrep/vold, skal du ta direkte kontakt med barneverntjenesten/egen leder.

7. Virksomheten har ansvar for videre fremdrift. Det skal utformes en skriftlig handlingsplan der det er klart for alle i virksomheten hvem som skal gjøre hva i saken.

VEILEDER VOKSEN

Tips til hvordan avdekke seksuelle overgrep og vold. Eksempler på tegn:		
Fysiske tegn som kan tyde på seksuelle overgrep/vold:	Andre tegn:	Signal som kan være tegn på vold:
Sår, avrevet hår, blåmerke (særlig på hals), kloremerke, hevelser.	Psykosomatiske symptom som vondt i magen, vondt i hodet, vondt i ryggen, osv.	Hyppe sykemeldinger, hyppe legebesøk, ofte med diffuse symptom.
Skader på hodet, ansikt, hals, bryst, brystkasse, armer.	Tydelig endring i adferd over tid.	Avtaler blir endret eller kansellert, personen har vanskelig for å komme ifra hjemme.
Skader flere steder på kroppen og skader som er grodd i varierende grad.		Personen motsetter seg hjelp som krever innsyn i familien/par-relasjonen.
Brudd, brannskader, stikkskader, gynekologiske smerter, osv.		Personen er stadig blakk.
		Personen kommer sjelden til avtaler, ektefelle/partner er ofte med.
		Økt bruk av legemidler eller alkohol.
		Knuste eiendeler, hull i dører og vegger (ved hjemmebesøk)

Merk at dette ikke er en uttømmende liste, bare mulige kjennetegn!

Hvordan gå fram?
<p>1. Våg å spørre:</p> <p>Innledning til samtale: «Mange jeg treffer i jobbsammenheng har blitt utsett for vold eller trusler om vold fra partner eller familie. Jeg har oppdagat at mange ikke vet at de kan snakke med meg om dette, og derfor har jeg begynt å spørre alle.»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan er dette for deg? • Har du vært i et forhold der du har følt deg redd eller trua? • Har partneren din noen gang skadet deg?» <p>Eksempel på spørsmål om fysisk vold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blir du slått, lugget, holdt fast, brent, dyttet? • Er du redd for hva som kan komme til å skje med deg? <p>Eksempel på spørsmål om psykisk vold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blir du ydmyket, krenket, truet eller latterliggjort? • Føler du deg lite verdt? Føler du deg redd?

<ul style="list-style-type: none"> • Har den du bor med vansker med å kontrollere sinnet, blir personen sint og oppfarende? • Blir du kontrollert av andre? Disponerer du egne penger? <p>Eksempel på spørsmål om barn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er barnet/barna ditt trygt/trygge? • Er du redd barnet/barna kan bli skadet? • Hvor er barnet/barna ved konflikter?
<p>2. «Ta imot» det som blir sagt. Bruk åpne spørsmål/setninger. Si at det var bra vedkommende sa fra om dette, og vær tilgjengelig for samtalen. Skriv ned det du observerer/det som blir sagt av vedkommende på en så objektiv måte som mulig. Dette er viktig med hensyn til dokumentasjon og troverdighet. Se mer under overskriften <i>Hvordan dokumentere hva som er gjort?</i></p>
<p>3. Bli enige om/informer om hva som skal skje videre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppfordre personen til å snakke med politiet selv, gjerne sammen med noen han/hun er trygg på. • Fortell om avvergingsplikten alle personer har, der en er pliktet til å avverge alvorlige straffbare handlinger, deriblant mishandling i nære relasjoner og alvorlige kroppskrenkelser. • Dersom personen ikke vil ha hjelp, informer om at du er pliktet til å melde fra til politiet og at du vil gjøre det.
<p>4. Informer leder om mistanken/saken</p>
<p>5. Ved mistanke eller uttalte rykter om seksuelle overgrep/vold skal nærmeste leder, eventuelt faglig leder, vurdere å kontakte politiet. Det er ikke krav til dokumentasjon av mistanke, det vil si at «magefølelse» er tilstrekkelig til å drøfte saken.</p>
<p>6. Det er leder sitt ansvar å melde saken videre til politiet/representere virksomheten.</p>
<p>7. Dersom leder ikke melder fra, har den ansatte et selvstendig ansvar for selv å melde ifra, jf. avvergingsplikten.</p>
<p>8. Send bekymringsmelding til barnevernet dersom det er barn i husstanden.</p>
<p>9. Ved akutte situasjoner der vedkommende har blitt utsatt for seksuelle overgrep/vold, tar du direkte kontakt med politiet. (Definisjon akutt: En situasjon som oppstår, der det er helt nødvendig å handle der og da for å beskytte den utsatte, samt sikre bevis. Her må det gjøres en grundig risikovurdering av den ansatte.)</p>
<p>10. Virksomheten har ansvar for videre framdrift. Det skal utformes en skriftlig plan der det er klart for alle i virksomheten hvem som skal gjøre hva i saken.</p>
<p>11. Formidle kontakt med krisesenter dersom ønskelig.</p>

VEILEDER ELDRE

Tips til hvordan avdekke seksuelle overgrep og vold. Eksempler på tegn:

Fysiske tegn som kan tyde på seksuelle overgrep/vold:	Andre tegn:
Sår, avrevet hår, blåmerke (særlig på hals), kloremerke, hevelser.	Psykosomatiske symptom som vondt i magen, vondt i hodet, vondt i ryggen, osv.
Skader på hodet, ansikt, hals, bryst, brystkasse, armer.	Tydelig endring i adferd over tid.
Skader flere steder på kroppen og skader som er grodd i varierende grad.	Svimmelhet, søvn- og spiseforstyrrelser.
Brudd, brannskader, stikkskader, gynekologiske smerter, osv.	

Merk at dette ikke er en uttømmende liste, bare mulige kjennetegn!

Hvordan gå fram?

- «Ta imot» det som blir sagt. Bruk åpne spørsmål/setninger. Si at det var bra vedkommende sa fra om dette, og vær tilgjengelig for samtalen. Skriv ned det du observerer/det som blir sagt av vedkommende på en så objektiv måte som mulig. Dette er viktig med hensyn til dokumentasjon og troverdighet. Se mer under overskriften *Hvordan dokumentere hva som er gjort?*
- Bli enige om/informer om hva som skal skje videre:
  - Oppfordre personen til å snakke med politiet selv, gjerne sammen med noen han/hun er trygg på.
  - Fortell om avvergingsplikten alle personer har, der en er pliktet til å avverge alvorlige straffbare handlinger, deriblant mishandling i nære relasjoner og alvorlige kroppskrenkelser.
  - Dersom personen ikke vil ha hjelp, informer om at du er pliktet til å melde fra til politiet og at du vil gjøre det.
- Informer leder om mistanken/saken
- Ved mistanke eller uttalte rykter om seksuelle overgrep/vold skal nærmeste leder, eventuelt faglig leder, vurdere å kontakte politiet. Det er ikke krav til dokumentasjon av mistanke, det vil si at «magefølelse» er tilstrekkelig til å drøfte saken.
- Det er leder sitt ansvar å melde saken videre til politiet/representere virksomheten.
- Dersom leder ikke melder fra, har den ansatte et selvstendig ansvar for selv å melde ifra, jf. avvergingsplikten.

7. Ved akutte situasjoner der vedkommende har blitt utsatt for seksuelle overgrep/vold, tar du direkte kontakt med politiet. (Definisjon akutt: En situasjon som oppstår, der det er helt nødvendig å handle der og da for å beskytte den utsatte, samt sikre bevis. Her må det gjøres en grundig risikovurdering av den ansatte.)
8. Virksomheten har ansvar for videre framdrift. Det skal utformes en skriftlig plan der det er klart for alle i virksomheten hvem som skal gjøre hva i saken.
9. Kontakt eventuelt Vern for eldre, Nasjonal kontakttelefon 800 30 196

VEILEDER PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Tips til hvordan avdekke seksuelle overgrep og vold. Eksempler på tegn:

Fysiske tegn som kan tyde på seksuelle overgrep/vold:	Andre tegn:
Sår, avrevet hår, blåmerke (særlig på hals), kloremerke, hevelser.	Psykosomatiske symptom som vondt i magen, vondt i hodet, vondt i ryggen, osv.
Skader på hodet, ansikt, hals, bryst, brystkasse, armer.	Tydelig endring i adferd over tid.
Skader flere steder på kroppen og skader som er grodd i varierende grad.	Svimmelhet, søvn- og spiseforstyrrelser.
Brudd, brannskader, stikkskader, gynekologiske smerter, osv.	

Merk at dette ikke er en uttømmende liste, bare mulige kjennetegn!

Hvordan gå fram?

1. «Ta imot» det som blir sagt. Bruk åpne spørsmål/setninger. Si at det var bra vedkommende sa fra om dette, og vær tilgjengelig for samtalen. Skriv ned det du observerer/det som blir sagt av vedkommende på en så objektiv måte som mulig. Dette er viktig med hensyn til dokumentasjon og troverdighet. Se mer under overskriften <i>Hvordan dokumentere hva som er gjort?</i>
2. Informer leder om mistanken/saken
3. Ved mistanke eller uttalte rykter om seksuelle overgrep/vold skal nærmeste leder, eventuelt faglig leder, vurdere å kontakte politiet. Det er ikke krav til dokumentasjon av mistanke, det vil si at «magefølelse» er tilstrekkelig til å drøfte saken.
4. Det er leder sitt ansvar å melde saken videre til politiet/representere virksomheten.

5. Dersom leder ikke melder fra, har den ansatte et selvstendig ansvar for selv å melde ifra, jf. avvergingsplikten.
6. Ved akutte situasjoner der vedkommende har blitt utsatt for seksuelle overgrep/vold, tar du direkte kontakt med politiet. (Definisjon akutt: En situasjon som oppstår, der det er helt nødvendig å handle der og da for å beskytte den utsatte, samt sikre bevis. Her må det gjøres en grundig risikovurdering av den ansatte.)
7. Virksomheten har ansvar for videre framdrift. Det skal utformes en skriftlig plan der det er klart for alle i virksomheten hvem som skal gjøre hva i saken.

HVORDAN DOKUMENTERE ARBEIDET SOM ER GJORT?

Dette er en veiledning i hvordan skriftlig dokumentere informasjon som en ansatt eller leder får om vold eller seksuelle overgrep. Det er viktig å ha skriftliggjort mistanken/observasjonen for å sette ord på egne vurderinger. Dokumentasjon er også nyttig i kontakt med eventuelt politi/barnevern/rettsapparat. Dokumentasjonen skal gjøres i virksomhetens journal- og eller fagsystem.

Skriv ned en detaljert beskrivelse av hva som gjorde at du ble bekymret for at personen kan ha blitt utsatt for vold eller seksuelle overgrep. Bruk gjerne dette skjemaet:

Skjema for dokumentasjon:
<p>1. Hva var det som først gjorde deg bekymret for at vedkommende kan ha blitt utsatt for seksuelle overgrep eller vold?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva skjedde? - Var det noe vedkommende sa? (Beskriv det ordrett, om mulig.) - Hva gjorde vedkommende? (Konkret beskrivelse av adferd.) - Hvordan var kroppsspråket/ansiktsuttrykket? - Fysiske tegn? (Så du til f.eks. blåmerker? Prøv å se mer av kroppen – vær kreativ.)
2. Når skjedde det?
3. Hvor skjedde det?
4. Var det andre til stede?
5. Beskriv situasjonen i forkant av hendelsen/samtalen:
<p>6. Hvordan reagerte du (eventuelt andre) på det vedkommende sa/gjorde?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva sa du til vedkommende? - Hva gjorde du helt konkret?

7. Har du snakket med vedkommende om dette før/seinere?
8. Hvem er informert om bekymringen din?
9. Hva gjør du videre?

VEDLEGG 2: LOVVERK

- [Lov om kommunale krisesentertilbud](#)
- [Lov om barneverntjenester](#). Her finnes de mest sentrale regler i [kap. 4](#) og i [kap. 7](#).
- [Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen](#) (§§ 17, 18 og 19).
- [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.](#) Særlig viktig er [§ 3-3 a](#). Kommunens ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep og [kap. 7](#) som omhandler individuell plan med forskrifter.
- [Lov om spesialisthelsetjenestene](#).
- [Lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m.](#)
- [Lov om pasient- og brukerrettigheter](#)
- [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.](#)
- [Lov om folkehelsearbeid, §4](#)
- [Lov om folketrygd](#)
- [Lov om barn og foreldre](#)
- [Lov om ekteskap](#).
- [Lov om straff \(straffeloven\)](#). En rekke bestemmelser vil være aktuelle, særlig bestemmelsene i [kap. 26](#) om seksuallovbrudd, [§ 196](#) avvergeplikten, [§ 282](#) om mishandling i nære relasjoner og [§ 283](#) om grov mishandling i nære relasjoner, samt [§ 284](#) om kjønnslemlestelse og [§ 253](#) om tvangsekteskap.
- [Lov om rettergangsmåten i straffesaker \(straffeprosessloven\)](#)

VEDLEGG 3: EVALUERING AV HANDLINGSPLAN MOT VOLD I NÆRE RELASJONER 2013-2018

Handlingsplanen har tre overordnede mål:

- Forebygge vold i nære relasjoner
- Oppdage og melde fra ved mistanke om at vold utøves
- Ivareta og tilby oppfølging til barn og foresatte som har opplevd vold i nære relasjoner

Forebygge vold i nære relasjoner

Tiltak	Status, evaluering/endringer/nådd målene
Handlingsplan for Strand og implementering av denne	Oppstart av arbeidet med planen var i 2013. Målet var å rullere planen i 2018, men dette ble utsatt. Erfaringen viser at det har vært utfordrende å implementere selve planen. Det er nok ikke så mange ansatte som kjenner til at vi har en handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Samtidig er de aller fleste tiltakene iverksatt og mange av dem er institusjonalisert og dermed del av daglig drift. Her kan vi blant annet nevne <i>Konsultasjonsteamet mot vold og overgrep</i> og samarbeidet med ATV. Likevel er det nok ikke mange av Strand kommunes ansatte som vet at disse

	<p>tiltakene som er kommet i gang i løpet av planperioden har sitt utgangspunkt i denne handlingsplanen. Til det videre arbeidet bør vi tenke enda mer aktiv implementering av planen ut i virksomhetene og ned til den enkelte ansatte. Det er et mål at denne handlingsplanen skal bli et verktøy som ansatte skal finne hjelp i og bruke i sin arbeidshverdag.</p>
Utarbeide og gjøre kjent en brukervennlig brosjyre om temaet	<p>Det er utarbeidet brosjyre for konsultasjonsteamet. Denne blir sendt ut før hvert møte og ligger i tillegg tilgjengelig i BTI-veilederen.</p>
Utarbeide skriftlige interne prosedyrer vedr. uro/mistanke om vold i alle kommunale virksomheter	<p>Alle virksomheter har interne skriftlige rutiner for hvordan handle i saker om vold/seksuelle overgrep.</p> <p>Strand kommune har også nylig innført en overordnet rutine, BTI-veilederen. BTI-veilederen er en intern prosedyrer for generell uro som også kan brukes ved uro/mistanke om vold</p>
Oppvekstteam	<p>Gjennomføres jevnlig – del av daglig drift. Fortsetter også i gjeldende planperiode.</p>
Konsultasjonsteam mot vold og overgrep	<p>Gjennomføres jevnlig – del av daglig drift. Fortsetter også i gjeldende planperiode.</p>
Skoleprogram «Psykisk helse i skolen» eller tilsvarende	<p>Skolene har forskjellige undervisningsopplegg med dette som tema.</p>
Kompetanseheving	<p>I planperioden har det jevnlig blitt gjennomført fagdager i regi av ATV og RVTS. Dette arbeidet fortsetter i gjeldende planperiode og utvides til også å gjelde skole og barnehageansatte.</p>
Veiledning	<p>Veiledning gjennomføres kontinuerlig både ifht. ansatte og foresatte.</p>
Temadag: familievold - kino med refleksjon i etterkant	<p>Gjennomført: Gode tilbakemeldingen på denne dagen, vi bør vurdere å også gjennomføre noe lignende i gjeldende planperiode.</p>
Tilbud om hjemmebesøk i forbindelse med svangerskapskontroll/fødsel	<p>Dette gjennomføres – vold er tema ved hjemmebesøk. Hjemmebesøkene gjennomføres av helsesykepleiere og jordmødre.</p>
<p>Informasjon/fokus på temaet vold til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innbyggere: <ul style="list-style-type: none"> ○ Strand kommunes nettsider • Ansatte i Strand kommune: <ul style="list-style-type: none"> ○ Systematisk HMS arbeid • Barn og unge i Strand kommune 	<p>Det har i planperioden blitt gjennomført flere informasjonstiltak rettet både mot innbyggere og ansatte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innbyggere: kino med tema familievold og med refleksjon i etterkant. • Jeg vil vite – informasjon til barn i barnehage • Til skolebarn: SMISO • Til ansatte: Fagdager med ulike ressursentre

Oppdage og melde fra – ved mistanke om at vold utøves

Tiltak	Status, evaluering/endringer/nådd målene
Kompetanseheving for ansatte	Se evaluering av tiltakene over
Interne rutiner <ul style="list-style-type: none"> Hver enkelt har et selvstendig ansvar og plikt til å melde fra til barneverntjenesten Ansatte skal kjenne til rutine og vite hva de skal gjøre ved mistanke om vold 	Se over under tiltaket <i>Utarbeide og gjøre kjent en brukervennlig brosjyre om temaet</i>
Opplysning og informasjon om temaet vold: <ul style="list-style-type: none"> Informasjon kan gis gjennom lokalavis, nettsider og brosjyrer. Alarmtelefon 116 111 gjøres kjent for barn, unge og voksne. 	Dette er gjort i planperioden og vi kan bli enda bedre på å gjøre informasjon kjent for innbyggerne. Vi foreslår derfor et nytt tiltak som blant annet handler om å utvikle en ny hjemmeside med informasjon.
Konsultasjonsteam mot vold og overgrep	Gjennomføres hver 5.uke – del av daglig drift
Oppvekstteam	Gjennomføres – del av daglig drift

Ivareta og gi tilbud om oppfølging/behandling

Tiltak	Status, evaluering/endringer/nådd målene
Sikre at barn, unge og familier får helhetlig tilbud	Vi har utarbeidet en helhetlig samhandlingsmodell for barn og unge i Strand og er nå i gang med implementering av denne: BTS-modellen .
Barneverntjenesten har ansvar for <ul style="list-style-type: none"> Følge opp barnet og familien akutfasen. Lage sikkerhetsplaner ved behov. Følge opp barnet og familien på lengre sikt. Sikre nødvendig samarbeid mellom barnet/familien og ulike instanser. 	For informasjon om barneverntjenestens tiltak se avsnittet <i>Gjeldende tiltak: Strand kommunes arbeid mot vold i nære relasjoner</i> .
Politiets rolle: Etterforskning og straffesak	For informasjon om samarbeidet med politiet se avsnittet <i>Gjeldende tiltak: Strand kommunes arbeid mot vold i nære relasjoner</i> .